

Dees de Bruyne

De kindervrienden

Doek, 100 x 100 cm,
1972,
Museum Leon De Smet, Deurle

Dees de Bruyne (12-10-1940) bracht een proletarische jeugd door en studeerde architectuur aan de Academie te Gent (1958-1962) en volgde twee maanden de sectie schilderkunst. Begon vanaf zijn eenentwintigste jaar intens te tekenen, vooral naar model. Hij maakt de jongste jaren vooral erotisch en maatschappijkritisch werk, beoefent op dit ogenblik de lithografie.

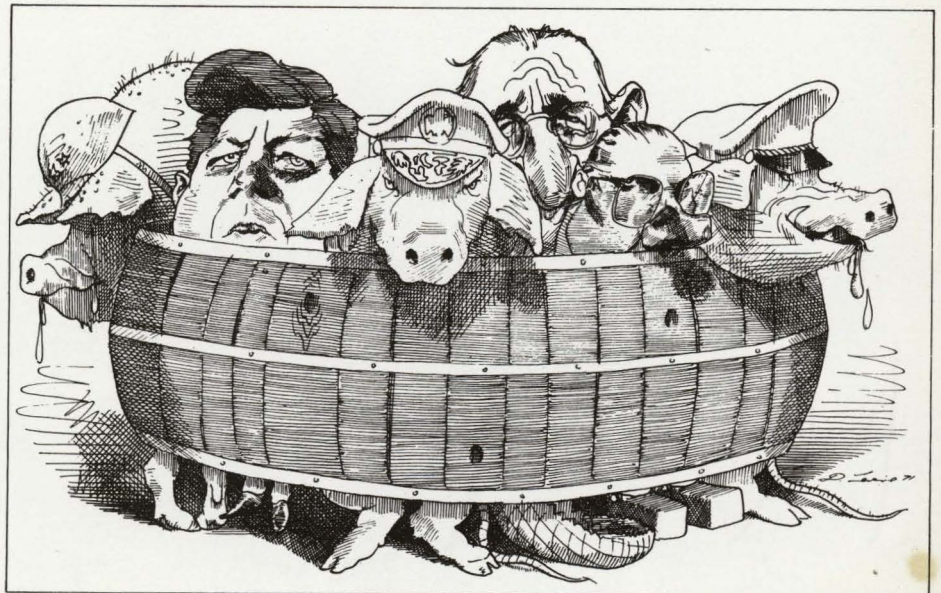
Litteratuur

Canon, in: *Nouveau Candide*, 1965;
L. P. Boon, H. Leus, in: *Vooruit*, 1966;
J. E. Daele, in: *daele*, 1967;
G. Van Meir, in: *Humo*, 1971.

David Levine, 1971.

Een blik op dit werk, en de kijker kijkt en kijkt. De kijker wordt een toeschouwer, dit is iemand die kijkt met aandacht. Je blik kan blijven hangen of heen en weer bewegen bij de verschillende aangezichten van deze kindervrienden. Je ziet vijf bijna realistisch geportretteerde personen. Met bijna karikaturale gelaatstreken maken zij typische gebaren; hierdoor kunnen zij symbolen worden voor bepaalde gedragingen, gewoonten, levenshoudingen die schadelijk en verderfelijk zijn voor de mens. Dit zijn geen gezichten maar tronies die glimlachen, grijnzen, dreigen. Zij staan op één rij, zij houden elkaar vast, zij vullen elkaar aan, zij zijn één, zowel in volume als in kleur (contrast van wit en rood met blauw). Deze eenheid kan ook blijken uit hun handen. Van links naar rechts: de man in het wit maakt met zijn rechterhand een vredesgebaar, naast een andere rechterhand met een revolver die op een kinderhoofdje is gericht; de centrale figuur grijpt met de ene hand een kind bij de haren en met de andere maakt hij een vulgair neukgebaar; daarnaast een vrouwelijke figuur die met de ene hand in de jas van het blauwe personage glijdt en met de andere op de schouder omhelst; tenslotte prijkt uiterst rechts nog een imposant personage dat een geslacht kind met opengereuten buikje omhoog houdt.

Deze vijf personages lijken personae, maskers waarop te lezen kan staan: hypocrisie, machtswellust, corruptie, sadisme. Aan hun handen kleeft bloed van uitbuiting en ellende of van foltering en moord. Behalve uit de tronies en de handen blijkt ook uit bepaalde attributen en kenmerken dat hier op symbolische wijze machthebbers en gezagdragers worden uitgebeeld, instituten zoals kerk en leger.

Dees de Bruyne heeft de rij van deze tronies symmetrisch opgebouwd, in tegenstelling tot het plan met de gefolterde en geslachte kinderen op en rond de feesttafel dat zeer a-symmetrisch en dynamisch werd gestructureerd. 'De kindervrienden' maken van dit kinderfeestje rondom een ronde tafel van vrede waarop een taart met 'free and happy' een slachtpartijtje; zij zullen zelf koffie drinken (vijf kopjes) en zelf taart eten. Bovenaan merk je nog een plan: een blauwe hemel wordt bijna helemaal gevuld met groene helmen van leger of politie (het plexiglas is moeilijk zichtbaar); op twee helmen kan je het insigne van een nationale driekleur onderscheiden.

'De kindervrienden' is duidelijk volgens drie plans gestructureerd, van boven naar onder 1. hemel met helmen, 2. de tronies, 3. tafel met geslachte kinderen.

Tegen het grenzeloos cynisme en de genadeloze wreedheid van oorlog of verdrukking probeert Dees de Bruyne zijn kritiek op esthetische en artistieke wijze aan de toeschouwer te tonen en daadwerkelijk te maken. Zijn tekenkunst is haarscherp en geraffineerd. Met zijn experimentele pasteltechniek bereikt hij zeer mooie schilderkunstige resultaten. Bij deze techniek gebruikt hij een speciaal mengsel van waterverf, potlood, kleurekrijt en houtskool. Soms wordt de tekening gewassen (het herhaaldelijk met een nat penseel over de getekende lijnen gaan, zodat de scherpe contrasten tussen de lijn en het papier vervaagt. Tevens het aanbrengen van schaduwpartijen met penseel en sterk verdunde inkt, ofwel het opwerken van donkere partijen door er herhaaldelijk met een in water natgemaakt penseel overeen te gaan); hier en daar wordt het papier uitgespaard en in het gamma van de kleurschakeringen geïntegreerd.

'De kindervrienden' is het resultaat van twaalf jaar tekenen en schilderen. Dees de Bruyne is een van de weinige kunstenaars die met figuratief werk op een plastische wijze maatschappelijke kritiek kunnen leveren.

J.E. Daele
Kunsthistoricus

